

Становище от доц. д-р Морис Фадел
относно кандидатурата на д-р Невена Панова
за доцент по професионално направление 2.1. Филология
(Старогръцка литература)

Д-р Невена Панова се включва в конкурса за доцент по професионално направление 2.1. Филология (Старогръцка литература) не само като изследовател, имащ признати приноси в своята област, но и като личност, която работи за участието на тази област в публичния живот. Без преводите на Н. Панова, без преподаването ѝ, увличащо студентите, без намесата ѝ за интегрирането на античността в новите медии старогръцката литература у нас би изглеждала по различен начин. Благодарение на хора като нея тя не е маргинализирана, затворена в своите специализирани разговори, а е онова, което наследството всъщност трябва да бъде – актуализиращ се контекст, в който съвременността може да се оглежда.

Тази плодотворна двоичност на Н. Панова – да бъде въввлечена в проблемите на своето поле, но и се грижи за обогатяващите излази на това поле към външни спрямо него среди – е присъща и на нейното поведение като изследовател. То съчетава типичното за класическия филолог знаещото и самокритично вдаване в текста с усета за съвременност; един усет, който не се извява натрапчиво, защото при него го няма впускането направо в коментара на актуалните теми, а той стои малко или повече във фона на твърденията. Всъщност като че ли само така може да се говори за съвременността и това би могъл да го направи само някой като класическия филолог. Съвременността не може да бъде обсъждана директно, тя не е нещо, което виждаме като на длан, а нещо, което по-скоро не можем да видим, защото сме в нея. Класическият филолог обаче е в състояние да говори за нея, той си осигурява както така необходимата за коментара ѝ дистанция, познавайки една различна спрямо нея култура, така и не по-малко нужната за разбирането ѝ връзка с нея - нали съвременността е все пак продължение на опита, който той изучава.

Във всяка от публикациите, с които Н. Панова участва в конкурса (а и във всяка нейна публикация изобщо) може да се забележи това небиещо на очи, намерило сигурна опорна точка в историческото “другаде” на античните текстове наблюдаване на съвременността. В статията “Разказът за любовта на Одисей и Пенелопа в Омировата “Одисея” тъкмо в Омировия епос, който изглежда на някои като документ, в който са фиксирани архаичните предразсъдъци, с които трябва да се борим, Н. Панова вижда намеци за уж-характерното за много по-късните, нашите времена свобождаване на любовта от древното ѝ подчинено положение спрямо брака или телесната наслада. В статията “Телесност и език на тялото при

Платон (Фрагмент 1, „Пирът”)” тя влиза в конфликт с обичаното подчертаване на телесността на логоса в Античността (служещо като аргумент, за да се прави от тази епоха идеал), за да изтъкне осъзнаваната като белег на много по-късни и по-тъжни епохи асиметрия между логос и тяло. Анализирайки изказвания на Алкивиад реч в “Пирът”, Н. Панова откроява агресивното въздействие на Сократовата реч върху тялото.

Много ясен израз това дистантно, но в същото време по-истинно обръщане към съвременността намира в монографията “Мимеополис. Върху Платоновата политическа и литературна теория на подражанието” (София: Сонм, 2012). В тази книга изследователят не подчинява своя обект на предварително изготвени тези. Езикът на коментатора се стреми да не затиска онова, което коментира, а да го следва, като му дава възможност да се саморазкрие. Така Н. Панова успява да ни срещне с материалността на Платоновия език, проблематизирайки възприятието, че неговите понятия се стремят към смислова монолитност.

В най-висока степен това се отнася понятието, на което е посветена книгата: “мимесис”. Н. Панова не само разрушава представата, с която сме свикнали, че мимесиса е предимно естетическа категория, за да покаже решаващата му роля и в други сфери – най-вече в политиката и държавното управление, но и подкопава границите между различните области, обвързани с това понятие – те губят от спецификата си, изравняват се и се обезличават в зависимостта си от мимесиса, Тук може да се види индиректното насочване към съвременността, където е проблем както еманципацията на изкуството от политиката и от държавата, така и еманципацията ни изобщо от един свят, който се изгражда като все по-свързан.

Усетът за актуалното, който извежда текстовете на Н. Панова от тяхната значимост само за изследването на античността, е, разбира се, само едно от техните достойнства. По-широка картина за качествата им дава авторската справка за приносите им, приложена към конкурса, която оценявам като отговаряща напълно на действителното състояние на нещата.

Убедено препоръчвам д-р Невена Панова за доцент по професионално направление 2.1. Филология (Старогръцка литература).

15. 04. 2013 г.

(доц. д-р М. Фадел)